

Malmin seurakunnan lausunto koskien sisäisiä vuokria ja määrärahojen jakoperusteita

Kokonaisuus

Helsingissä seurakuntarakenne on sellainen, että se vaikeuttaa määrärahojen ja sisäisten vuokrien jakoperusteiden tekemistä. Malmin seurakunta on sitä mieltä, että pitkällä tähtäimellä seurakuntarakenne olisi tärkeä saada sellaiseksi, että Helsingissä olisi 5-6 suomenkielistä ja 1 ruotsinkielinen seurakunta. Silloin rakenne olisi tasapainoisempi ja esim. kirkkotilojen verkostosta päättäminen olisi yksinkertaisempaa, kun osapuolia ei olisi niin montaa.

Määrärahojen jakamisen osalta dokumentissa todetaan aluksi kaksi tasoa, joista nyt käsittelyssä oleva ehdotus koskee seurakuntien kesken tapahtuvaa määrärahojen jakamista. Ensimmäinen jako on kuitenkin seurakuntien taloudellisten resurssien ja elinvoimaisuuden kannalta keskeisempi, sillä siinä määritellään, minkä verran rahaa käytetään seurakunnalliseen työhön ja minkä verran yhtymän hallinto- ja tukipalveluihin. Malmin seurakunnan toive on, että pidemmällä tähtäimellä hallintoon ja tukipalveluihin käytettäisiin vähemmän rahaa ja varsinaiseen hengelliseen perustehtävään enemmän rahaa. Kirkon hengellistä perustehtävää hoidetaan sekä seurakunnissa että sovitusti yhteisessä seurakuntatyössä. Tähän on syytä palata tarkemmin siinä vaiheessa, kun keskustellaan ja päätetään työnjaosta seurakuntien ja seurakuntayhtymän välillä.

Sisäisten vuokrien laskentamalli

1. Mikä sisäisten vuokrien malleista olisi mielestänne paras? Millä perusteella?

Paras on malli B. Siinä sisäiset vuokrat perustuvat todellisiin kuluihin, mutta keskustan suurten kirkkojen suuret vuokrat ja toisaalta kaikkien kirkkojen isot investoinnit katetaan osin yhteisesti. Tämä malli säilyttää parhaiten toisaalta seurakunnan vallan ja vastuun tilakustannuksista, mutta samaan aikaan tasoittaa kirkkojen neliömääristä ja peruskorjauksista aiheutuvia haasteita yksittäisten seurakuntien taloudelle.

Malli B tuottaa tämänhetkisillä tiedoilla pienimmät vähennykset seurakunnille, kun katsotaan taulukkoa laskelmaliitteen sivulla 21. Luvut voivat kuitenkin muuttua huomattavasti lähivuosina, kun meneillään olevat isommat remontit yksi kerrallaan toteutuvat ja alkavat vaikuttaa vuokriin.

Tätä mallia voisi käytännössä kehittää lisäämällä siihen myös yhteistä tilojen tarkastelua koko Helsingin tasolla. Voisiko tähän liittää seurakuntakohtaisesti jonkinlaisen tiloja per asukas tai tiloja per jäsen -tyyppisen mittarin, joka olisi luopumiskeskusteluissa yhtenä ohjaavana perusteena?

2. Miten suhtaudutte muihin esitettyihin sisäisten vuokrien malleihin? Tulisiko niitä kehittää jollain tavalla?

Esimerkkilaskelmat ovat siinä mielessä puutteelliset, että meneillään tai tiedossa olevia isompia remontteja ei ole huomioitu laskelmissa. Malmin seurakunnan kohdalla Malmin kirkon remontti tulee vaikuttamaan. Jos päädytään sisäisten vuokrien malliin A tai B, vuokraa tulee huomattavasti maksettavaksi Malmin seurakunnalle. Jos taas päädytään malliin C, sitä tulee jaettavaksi yhteisesti. Sama koskee toki muissakin seurakunnissa tehtäviä isompia remontteja ja niiden vaikutusta vuokriin. Olisikin hyödyllistä tehdä nyt tiedossa olevien isompien remonttien arvioitujen kustannusten perusteella jonkinlainen laskelma siitä, miltä luvut eri malleissa näyttäisivät esim. vuonna 2029.

Mallin C keskeisenä hyötynä mainitaan, että siinä huomioidaan helsinkiläisten tarpeet tilojen kokonaisuutta pohdittaessa. Tässä on perusteeton oletus, että yhteisessä päätöksenteossa jotenkin automaattisesti helsinkiläisen tarve tulisi paremmin huomioitua kuin paikallisesti seurakunnissa; asian voi perustellusti ajatella olevan myös aivan päinvastoin. Todennäköisesti tämän mallin käyttöönotto tarkoittaisi jatkuvaa keskustelua ja lobbausta jonkin kirkon puolesta jotain toista kirkkoa vastaan, mikä ei ole hyvä pohja luottamuksen rakentamiselle ja yhteistyön tiivistämiselle seurakuntien kesken.

Mallit A ja B ovat parempia myös siinä mielessä, että niissä molemmissa säilyy tietoisuus tilojen todellisista kustannuksista. Siltä pohjalta seurakunnan on mahdollista tehdä luopumispäätökset pitkän ajan suunnitelman pohjalta ja säilyttää realistinen ymmärrys toimintansa resursseista. Mallissa C kaikki remontit vähentävät kaikkien toimintamäärärahaa ilman, että seurakunnilla on mahdollisuutta vaikuttaa siihen.

Malli C siirtää päätösvaltaa seurakunnilta pois, mikä kaventaa seurakuntien mahdollisuutta vaikuttaa omiin valintoihinsa ja tavoitteisiinsa. Seurakunnat ja niiden kirkot ovat aidosti erilaisia, ja tämä malli ei ota sitä huomioon.

Malli C ei ota huomioon sitä, että tilat ovat yksi väline teologian näkyväksi ja tekemiseen ja käytäntöön saattamiseen. Kirkkojen käyttö, niiden tilaratkaisut, sisustaminen, vuokraaminen/ilmaiseksi jonkin toimijan käyttöön antaminen ovat kaikki teologisilla perusteilla tehtäviä valintoja ja päätöksiä. Näiden päätösten siirtäminen pois kirkkoa käyttävän seurakunnan määräysvallasta kaventaa huomattavasti seurakuntien mahdollisuutta tehdä strategisia valintoja.

3. Kenelle/keille kirkkojen sisäänpääsymaksuista kertyvät tulot kuuluisivat?

Tällä hetkellä tämä koskee lähinnä Tempeliahaukion kirkkoa, koska muista kohteista saatavat tulot ovat hyvin pieniä sen rinnalla. Emme ota kantaa tähän yksittäiseen kysymykseen, sillä se muodostaa vain pienen osan talousarviosta kokonaisuutena. Kirkon kokonaisuus Helsingissä on, että keskustan suositut turistien vierailukirkot ovat auki ja niistä saadaan ylipäättään tuottoa.

Yleisemmällä tasolla pidämme tärkeänä, että seurakuntien toimintaedellytykset säilyvät myös lähiöissä, joissa ei ole keskustan kirkkoihin verrattavia mahdollisuuksia varainhankintaan.

Määrärahojen jakomalli

Tavoitteet

1. Kumpi seurakuntien määrärahojen jakomalli on mielestänne paras? Millä perusteilla?

Parempi malli on malli 2, joka huomioi sekä jäsenet että alueella asuvat. Seurakunnilla on tehtäviä, jotka on perusteltua suunnata myös ei-jäsenille, ja niiden hoitamiseen vaikuttaa se, paljonko alueella on asukkaita. Mitä enemmän asukkaita, sitä enemmän esim. diakoniatyön tarvetta, päiväkoteja ja kouluja, joiden kanssa tehtävään työhön tarvitaan tekijöitä.

Teologisesti seurakunnan olemus on lähetystehtävää toteuttava yhteisö, ei jäsenpalveluihin perustuva yhteisö. Tämä tulee paremmin näkyviin mallissa 2.

Jäsenmäärän kasvattamisen kannalta on oleellista se, että työtä suunnataan vahvasti kaikille alueella asuville (esim. lasten ja nuorten lomatekemiset kaikille, ei jäsenperusteisesti).

2. Miten suhtaudutte toiseen esitettyyn malliin? Tulisiko malleja kehittää vielä jollain tavalla?

Jos malli 1 valitaan, on todella tärkeää, että diakonian tarvitsema määräraha huomioidaan riittävästi. Tilastoista näkyy selkeästi, että niillä alueilla, joilla on matalampi jäsenprosentti, on enemmän matalamman sosioekonomisen aseman omaavia asukkaita ja vastaavasti myös huomattavasti enemmän diakonian tarvetta. Ja vastaavasti korkean jäsenprosentin alueilla diakonian tarve on keskimäärin vähäisempi.

Kehittämistarve on yhtymän strategian jättäminen pois määrärahanjakomalleista. Määrärahojen jakomalleissa on mainittu yhtenä tavoitteena tukea Kirkko Helsingissä -strategiaa. Määrärahan jakomallien haitoissa todetaan "Mitä vähemmän muuttujia, sen parempi". Kirkko Helsingissä -strategia on ylimääräinen muuttuja, jonka poisjättäminen selkiyttää mallia ja tekee rahanjaosta paremmin ennakoitavan, kun se ei muutu strategian muuttuessa.

Molemmissa määrärahanjakomalleissa mainitaan keskeisenä haittana se, että malli on passiivinen eikä ohjaa. Tämä ei mielestämme ole haitta, vaan hyöty. Ei määrärahanjakomallin kuulukaan ohjata, vaan seurakuntien kuuluu itse toiminta-alueensa huomioiden ohjata määrärahojen käyttöä ja toimintaansa.